(संवत् २०७९ साल मङ्सिर मसान्तसम्म भएका संशोधन मिलाइएको)

पानी कर ऐन, २०२३

लालमोहर र प्रकाशन मिति
२०२३।६।९

संशोधन गर्ने ऐन

१. राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१	२०३१।४।१८
	प्रमाणीकरण र प्रकाशन मिति
२. गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन,२०६६[←]	२०६६।१०।७

२०२३ सालको ऐन नं. १६

[2].................

पानी कर असुल उपर गर्ने व्यवस्थाको निमित्त बनेको ऐन

प्रस्तावना: प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम लाग्ने पानी करको रकम असुल गर्ने कार्य प्रणाली व्यवस्थित गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाइबक्सेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ: (१) यस ऐनको नाम "पानी कर ऐन, २०२३" रहेको छ ।

(२) यो ऐन नेपाल [2].......... भर लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,–

← यो ऐन संवत् २०६५ साल जेठ१५ गतेदेखि लागू भएको।

2 गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा झिकिएको।

कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

(क) "धारा" भन्नाले नेपाल सरकारले पाइप लाईनबाट वितरण गरेको पानी उपभोगको निमित्त जडान गरिएको धारालाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) "कर" भन्नाले प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम लाग्ने पानी करलाई सम्झनु पर्छ ।

(ग) "करदाता" भन्नाले दफा ४ को उपदफा (१) बमोजिम पानी कर तिर्ने कर्तव्य भएको व्यक्ति, फर्म वा सङ्गठित संस्थालाई सम्झनु पर्छ ।

(घ) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिमको" भन्नाले यो ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिमको सम्झनु पर्छ ।

३. <u>कर यो ऐन अनुसार असुल गरिने:</u> साल बसाली वा कुनै एक सालको निमित्त कर लगाउने गरी कुनै ऐनमा व्यवस्था भएमा त्यस्तो कर यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियमहरु बमोजिम असुल उपर गरिनेछ ।

४. <u>कर बुझाउने कर्तव्य:</u> (१) आफ्नो नाममा धारा दर्ता गराउने प्रत्येक व्यक्तिले सो धारा बापत यो ऐन र अन्य प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम लाग्ने करको रकम यस ऐनमा लेखिए बमोजिम बुझाउनु पर्छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बुझाउनुपर्ने कर धारा जडान भएको महिनादेखि हिसाब गरी उपदफा (३) बमोजिम मासिक रुपमा बुझाउनु पर्छ ।

<u>स्पष्टीकरण:</u> सम्बन्धित महिनाको जतिसुकै गते धारा जडान गरिएको भए पनि सो पूरै महिनाको कर बुझाउनु पर्छ ।

(३) करदाताले प्रत्येक महिनाको सो कर महिना भुक्तान भएको अर्को महिनासम्ममा तोकिएको अड्डामा बुझाउनु पर्छ ।

तर, यो ऐन प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि बुझाउनु बाँकी रहेको कर यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले दुई महिनाभित्र बुझाई सक्नु पर्छ ।

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

(४) उपदफा (२) र (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि करदाताले उपदफा (३) मा लेखिएको म्याद भन्दा अगावै पेश्कीको रुपमा करको रकम बुझाउन चाहेमा जतिसुकै महिनाको पनि बुझाउन सक्नेछ ।

५. अतिरिक्त शुल्कः कुनै करदाताले दफा ४ को उपदफा (३) मा लेखिएको म्यादभित्र कर नबुझाई सो म्याद नाघेपछि बुझाउन ल्याएमा निजबाट देहाय बमोजिमको अतिरिक्त शुल्क समेत असुल उपर गरी कर बुझिलिनु पर्छः–

(क) सो म्याद नाघेको १५ दिनभित्र बुझाउन ल्याएको भए करको १० प्रतिशत,

(ख) सो म्याद नाघेको १५ दिनपछि तर ३० दिनभित्र बुझाउन ल्याएको भए करको २० प्रतिशत,

(ग) सो म्याद नाघेको ३० दिनपछि तर ३ महिनाभित्र बुझाउन ल्याएको भए करको ५० प्रतिशत, र

(घ) सो म्याद नाघेको ९० दिनपछि तर ६ महिनाभित्र बुझाउन ल्याएको भए करको शत प्रतिशत ।

६. पानीको वितरण बन्द गर्नेः कुनै करदाताले दफा ४ को उपदफा (३) मा लेखिएको म्याद भुक्तान भएको ६ महिनासम्ममा पनि आफूले बुझाउनुपर्ने कर र दफा ५ बमोजिमको अतिरिक्त शुल्क नबुझाएमा निजको नाममा दर्ता रहेका धाराबाट दफा २ को खण्ड (क) मा उल्लेख भए बमोजिमको पानीको वितरण बन्द गरिनेछ ।

७. बक्यौता बाँकी करः यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमहरु अनुसार असुल उपर गर्नुपर्ने बक्यौता पानी कर तोकिएको अड्डा वा अधिकारीले सरकारी बाँकी सरह प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम असुल उपर गर्नेछ।

८. धाराको नामसारीः (१) कुनै करदाताको नाममा दर्ता भएको धारामा अरु कसैको हक हुन आएमा सो धारा आफ्नो नाममा दर्ता गराउन एक

कानून तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

महिनाभित्र तोकिएको अड्डामा लिखित निवेदन दिनुपर्छ । सो म्याद नाघेपछि निवेदन दिएमा बढीमा रु. १०।– दशसम्म तोकिएको अड्डाको हाकिमले जरिबाना गरी उपदफा (२) बमोजिम कारबाई गर्नेछ ।

(२) कसैले आफ्नो नाममा दर्ता भएको धारा अरु कसैलाई हक छाडी दिएमा आफ्नो नामबाट सो धाराको लगत कट्टा गर्न एक महिनाभित्र तोकिएको अड्डामा लिखित निवेदन दिनुपर्छ । सो म्याद नाघेपछि निवेदन दिएमा तोकिएको अड्डाको हाकिमले बढीमा रु. १०।– दशसम्म जरिबाना गरी निजको नामबाट सो धाराको लगत काटिदिनु पर्छ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम कसैको निवेदन परेमा तोकिएको अड्डाले तोकिए बमोजिम आवश्यक जाँचबुझ गरी सो धारामा अरु कसैको दाबी नदेखिए सो धारा निजको नाममा दर्ता गरी दिनुपर्छ र अरु कसैको दाबी परेमा तोकिए बमोजिम कारबाई गर्नु पर्छ ।

९. पानी कर नलाग्नेः दफा ३ वा अन्य प्रचलित नेपाल कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको धारामा पानी कर लाग्ने छैनः–

(क) [2]...........

(ख) नेपाल सरकारको अधीनस्थ घर, अड्डाखाना आदिमा जडान भएको,

(ग) सार्वजनिक शिक्षण संस्था, अस्पताल, पुस्तकालय, अनाथालय, धार्मिक संस्था मन्दिर, पाटी पौवा इत्यादिमा जडान भएको,

(घ) बाटो घाटो वा पार्कमा सार्वजनिक हितको लागि रहेको,

(ङ) कसैले आफ्नो नाममा दर्ता भएको धारा आफूले उपयोग नगरी परोपकारीवा सार्वजनिक हितका लागि कुनै धार्मिक वा सामाजिक संस्था वा बाटो–घाटोमा राखेमा त्यसरी राखेको अवधिसम्म त्यस्तो धाराको,

2 गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा झिकिएको।

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

(च) नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी आंशिक वा पूर्णरुपले पानी कर नलाग्ने भनी तोकिदिएको ।

१०. सजायः कसैले यस ऐन वा अन्य प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम लाग्ने कर छल्ने नियत लिई तोकिएको अड्डामा दर्ता भएको धाराबाट बाहेक अरु कुनै प्रकारले दफा २ को खण्ड (क) मा उल्लेख भए बमोजिम वितरण भएका पानीको उपभोग गरेमा निजलाई तोकिएको अधिकारीको आदेशले रु. १,०००।–एक हजारसम्म जरिबाना वा ३ महिनासम्म कैद वा दुबै सजाय हुन सक्नेछ ।

Ξ११. पुनरावेदनः दफा १० अन्तर्गत तोकिएको अधिकारीले सजाय गरेको आदेश उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

१२. नियम बनाउने अधिकारः यो ऐनको उद्देश्य कार्यान्वित गर्न नेपाल सरकारले नियमहरु बनाउन सक्नेछ ।

१३. बचाउः यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा लेखिएको कुरामा सोही बमोजिम र अरुमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

कानून,न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

Ξ राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ द्वारा संशोधित ।

दृष्टव्यः केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६३ द्वारा रुपान्तर गरिएका शब्दहरुः
"श्री ५ को सरकार" को सट्टा "नेपाल सरकार"।